

Aangenomen moties Congres 108

Den Bosch, 6 oktober 2018

Overzicht aangenomen moties

Moties m.b.t. Resolutie Democratie van Nu

RM 108.01	Actie voor Democratische Vernieuwing Democratie van Nu	Aangenomen
RM 108.04	Zeggenschap Leden	Aangenomen

Organisatorische Moties

AOM 108.01	Inleestijd voor Moties	Aangenomen
AOM 108.02	Iedereen doet mee	Aangenomen
AOM 108.03	CO2-footprint D66-Congressen in beeld	Aangenomen

Actuele Politieke Moties

APM 108.01	Wetsvoorstel Dubbele Nationaliteit	Aangenomen
APM 108.02	Transitieregeling Dubbele Nationaliteit voor "Brexit Nederlanders"	Aangenomen
APM 108.03	Mestverwerking Lokaal	Aangenomen

Moties m.b.t. Dividendbelasting

PM 108.02.D	Dividendbelasting – Het klimaat gaat voor	Aangenomen
PM 108.03.D	Geen afschaffing dividendbelasting	Aangenomen

Moties Sessie A: Mens en Democratie

PM 108.01.A	Draagvlak bij Herindelingen	Aangenomen
PM 108.02.A	Statushouders tussen 18 en 21 jaar	Aangenomen
PM 108.03.A	Gelijke Kansen voor Iedereen? D66, weg achter dat rookgordijn	Aangenomen
PM 108.05.A	Voortouw voor Slagvaardig, democratisch, transparant Europa	Aangenomen
PM 108.06.A	Sanctiewet tegen Mensenrechtenschenders en corrupten	Aangenomen
PM 108.07.A	Humanitaire situatie in Griekse vluchtenlingenkampen	Aangenomen
PM 108.08.A	Kinderrechten en belevingsproblematiek	Aangenomen
PM 108.09.A	Verhogen Vaccinatiegraad	Aangenomen
PM 108.10.A	Democratisch gehalte samenleving	Aangenomen
PM 108.11.A	Nederlandse kinderen in Koerdische IS-Kampen	Aangenomen

Moties Sessie B: Duurzaamheid

PM 108.13.B	Terugdringen blik in zwerfafval	Aangenomen
PM 108.14.B	Duurzame productieketen smartphones	Aangenomen
PM 108.15.B	EU Energie Unie en Internationale gasroutes	Aangenomen
PM 108.16.B	Sjoemeldiesels	Aangenomen
PM 108.17.B	Voorkom import vuile diesels	Aangenomen
PM 108.18.B	Pakketbezorging	Aangenomen
PM 108.19.B	Gasbesluit	Aangenomen
PM 108.20.B	Onvoorwaardelijke voortzetting versterkingsoperatie Groningen	Aangenomen
PM 108.22.B	Vliegcompact	Aangenomen

Moties Sessie C: Economie en Financiën

PM 108.23.C	Verbetering Pensioenen	Aangenomen
PM 108.28.C	Stop Sluipmoordenaar Suiker	Aangenomen

Titel motie: **Actie voor Democratische vernieuwing DEMOCRATIE VAN NU**

Indiener: Flip Hoedemaeker e.a.
Woordvoerder: Flip Hoedemaeker

Het D66 congres op zaterdag 6 oktober 2018 bijeen te Den Bosch,

constaterende dat:

- dat in de resolutie 'Democratie van nu' een aantal voorstellen wordt gedaan voor democratische vernieuwing en het verstevigen van kiezersinvloed;

overwegende dat:

- de regering met het afschaffen van het raadgevend referendum een vorm van burgerinspraak afschafte, zonder daar in het regeerakkoord een alternatief tegenover te stellen;
- de regering sindsdien ook geen nieuwe eigen voorstellen heeft gedaan;
- eind 2018 de Staatscommissie Parlementair Stelsel ('commissie Remkes') met bevindingen komt inzake democratische vernieuwing, maar dat de regeringspartijen zich niet hebben gecommitteerd om iets met de uitkomsten te doen;
- een van de richtingwijzers van D66 is: vertrouwen in de eigen kracht van mensen;
- de noodzaak tot het verbeteren van de democratie en het betrekken van kiezers bij de politiek groot is, en verdere stilstand of vertraging onwenselijk is;

verzoekt de Tweede Kamerfractie:

- om nog tijdens deze kabinetsperiode zelf het initiatief te nemen tot het vormgeven en indienen van een wetsvoorstel waarin de voorstellen tot democratische vernieuwing uit 'democratie van nu' terugkeren;

en gaat over tot de orde van de dag.

Titel motie: **Zeggenschap leden**

Indiener: Marian Louppen e.a.

Woordvoerder: Marian Louppen

Het D66 congres op zaterdag 6 oktober 2018 bijeen te Den Bosch,

constaterende dat:

- de leden het hoogste orgaan zijn van de vereniging politieke partij D66;
- het partijbestuur de belangen van de leden vertegenwoordigt richting 2^e Kamerfractie;
- op deze Algemene Ledenvergadering besloten wordt over de herijking van de democratische (partij)processen;

overwegende dat:

- leden op het Congres van 29/30 oktober 2016 geen Politieke Moties konden indienen;
- er n.a.v. het gesloten regeerakkoord geen Algemene Ledenvergadering werd gehouden;
- het de afgelopen jaren meermalen is voorgekomen dat aangenomen moties zonder goede reden niet werden uitgevoerd (zoals m.b.t. het verzoek om evaluatie van het Zorgstelsel);
- de plenaire agenda van Algemene Ledenvergaderingen toenemend wordt gevuld met gastsprekers en vormen van politiek vermaak;

verzoekt het Landelijk Bestuur:

- op partijcongressen voorrang te geven aan plenaire politieke discussie en interactie met leden;

verzoekt het Landelijk Bestuur en de Tweede Kamerfractie:

zich in de geest van de resolutie 'Democratie van Nu' in te spannen om aangenomen moties en andere uitspraken van leden waar mogelijk uit te voeren;

en gaan over tot de orde van de dag.

Titel motie: **Inleestijd voor moties**

Indiener: Arjan de Boer e.a.
Woordvoerder: Arjan de Boer

Het D66 congres op zaterdag 6 oktober 2018 bijeen te Den Bosch,

constaterende dat:

- het Landelijk Bestuur het pre-advies op moties pas tijdens de inhoudelijke en plenaire sessies tijdens het Congres mondeling toelicht;

overwegende dat:

- een eerdere publicatie van de toelichting op het stemadvies leden de mogelijkheid biedt om zich voorafgaand aan het congres inhoudelijk te verdiepen;
- deze inhoudelijke verdieping bijdraagt aan het oordeel van leden over de motie en het inhoudelijk debat;

verzoekt het Landelijk Bestuur:

- bij de publicatie van de moties voorafgaand aan het Congres ook de toelichting van de pre-adviezen op de moties te publiceren;

en gaat over tot de orde van de dag.

Titel motie: **Iedereen doet mee**

Indiener: Martijn ten Ham e.a.
Woordvoerder: Martijn ten Ham

Het D66 congres op zaterdag 6 oktober 2018 bijeen te Den Bosch,

constaterende dat:

- de publicaties van D66 op een te hoog taalniveau beschikbaar worden gesteld om voor een vrede doelgroep toegankelijk te zijn;
- de resolutie Democratie van NU onlangs gepubliceerd is en deze niet voor de brede doelgroep die wij willen bereiken leesbaar is;

overwegende dat:

- het verkiezingsprogramma toegankelijk (B1 niveau) is geschreven zodat iedereen deze laagdrempelig kan lezen;
- elk lid op gelijke basis mee moeten kunnen denken over de standpunten en richting die wij als partij willen uitdragen;

verzoekt het Landelijk Bestuur:

- alle aangenomen resoluties in zowel hun originele tekst als in het meer toegankelijke taalniveau B1 leesbaar te stellen zodat iedereen mee kan doen;

en gaat over tot de orde van de dag.

Titel motie: **CO2-footprint D66-congressen in beeld**

Indiener: Thema-afdeling Duurzaam
Woordvoerder: Remko Zuidema

Het D66 congres op zaterdag 6 oktober 2018 bijeen te Den Bosch,

constaterende dat:

- Nederland als ambitieus doel heeft gesteld om 49% broeikasgasreductie in 2030 ten opzichte van 1990 te bereiken;
- de planning is om eind 2018 dit doel om te zetten in afspraken in de vorm van een Klimaatakkoord;

overwegende dat:

- dankzij D66 het groenste regeerakkoord ooit is gesloten;
- daarmee dankzij D66 er een Klimaatakkoord komt met een ambitieus doel op gebied van CO2-reductie;
- van D66 dan ook verwacht mag worden ook binnen de partij het goede voorbeeld te geven;

verzoekt het Landelijk Bestuur:

in beeld te brengen in hoeverre op dit moment bij de organisatie van D66-congressen wordt ingezet op het verminderen van de CO2-uitstoot;

- hierbij ook aan te geven waar nog ruimte voor verbetering is in het duurzamer maken van onze congressen bij o.a. vervoer, gebruik van de locatie, materialen en voedsel;
- hierover voorafgaand aan het voorjaarscongres 2019 te rapporteren aan de leden;
- continu te streven naar verlaging van de CO2-uitstoot van de D66-congressen en D66-bedrijfsvoering in het algemeen;

en gaat over tot de orde van de dag.

Titel motie: **Wetsvoorstel Dubbele Nationaliteit**

Indiener: D66 Regio Buitenland en D66 USA
Woordvoerder: Eelco Keij

Het D66 congres op zaterdag 6 oktober 2018 bijeen te Den Bosch,

constaterende dat:

- het wetsvoorstel inzake "modernisering nationaliteitsrecht" gaat over een "verruiming van de mogelijkheid van het bezit van meerdere nationaliteiten voor aankomende eerste generaties emigranten en immigranten" en een "verplicht keuzemoment voor volgende generaties";
- het door steeds hogere internationale mobiliteit ingewikkelder wordt om te bepalen wie tot 'eerste' of 'tweede' generatie emigranten behoort;

overwegende dat:

- de kinderen van eerste generatie Nederlandse emigranten vaak veel meer "dual" zijn dan hun ouders, in de zin van het hebben van een band met twee landen;
- sommige andere Europese landen in het kader van nationaliteitswetgeving een "aantoonplicht" van het hebben van een band met het land in het leven hebben geroepen;
- over de afgelopen decennia duizenden Nederlanders onvrijwillig, onverwacht, onwetend en op onredelijke wijze het Nederlanderschap hebben verloren;
- er veel bezorgde berichten van Nederlandse ouders binnen zijn gekomen n.a.v. de bekendmaking van bovengenoemde brief (via verschillende Facebook-groepen van Nederlanders in andere landen, alsmede als reactie op de nieuwsbrief van Eelco Keij: <https://eelcokeij.com/2018/09/11/update-dubbele-nationaliteit-concept-wetsvoorstel-1e-kwartaal-2019/>), gericht op de toekomstige positie van hun kinderen;

voorts overwegende dat:

- de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid per brief van 11 september 2018 aan de Kamer heeft laten weten dat het bovengenoemde wetsvoorstel zal verschijnen in het eerste kwartaal van 2019, en daarmee waarschijnlijk vóór het eerstvolgende landelijk congres van D66;

verzoekt de Tweede Kamerfractie:

- stappen te ondernemen zodat de tweede generatie Nederlandse emigranten een heel concrete oplossing aangereikt krijgt tot het behouden van het Nederlanderschap naast een ander burgerschap, mits ze zelf daarin actieve stappen onderneemt, en dat voor de "onvrijwillige ex-Nederlanders" een eenmalige herstelregeling wordt gecreëerd, met instandhouding van hun andere burgerschap, binnen het kader van het aankomende wetsvoorstel;

en gaat over tot de orde van de dag.

Titel motie: **Transitieregeling Dubbele Nationaliteit voor "Brexit Nederlanders" Tijdens en Na Verloop Brexit**

Indiener: D66 Regio Buitenland en D66 USA

Woordvoerder: Eelco Keij

Het D66 congres op zaterdag 6 oktober 2018 bijeen te Den Bosch,

constaterende dat:

- "Brexit Nederlanders" een aparte positie voor wat betreft openstelling dubbele nationaliteit hebben, omdat voor hen gedurende hun verblijf in het VK de regels plotseling, onaangekondigd en drastisch zijn veranderd, in tegenstelling tot andere Nederlanders die in andere (buiten)landen wonen;

overwegende dat:

- de Duitse regering begin september 2018 met een wetsvoorstel is gekomen waarin Duitsers die het Britse burgerschap aanvragen gedurende de Brexit transitie (30 maart 2019 tot 31 december 2020), geen afstand hoeven te doen van het Duitse burgerschap (<https://europastreet.news/german-cabinet-approves-dual-nationality-exception-for-brexit-transition/>);
- een dergelijk wetsvoorstel navolging verdient vanuit Nederland, gericht op de "Brexit Nederlanders";

voorts overwegende dat

- de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid per brief van 11 september 2018 aan de Kamer heeft laten weten dat het wetsvoorstel inzake "modernisering nationaliteitsrecht" zal verschijnen in het eerste kwartaal van 2019, en daarmee waarschijnlijk vóór het eerstvolgende landelijk congres van D66;
- dit wetsvoorstel, in welke vorm dan ook, te laat het wetgevingsproces zal kunnen passeren om op dit moment van toepassing te zijn op de "Brexit Nederlanders" (in casu Nederlanders die gedurende de Brexit fase binnen het VK wonen danwel door de Brexit fase op zeer directe en persoonlijke wijze getroffen worden);

verzoekt de Tweede Kamerfractie:

- de nodige stappen te ondernemen om op de kortst mogelijke termijn, in ieder geval voor 30 maart 2019, een oplossing aan te reiken die dubbele nationaliteit mogelijk maakt voor "Brexit Nederlanders";

en gaat over tot de orde van de dag.

Titel motie: **Mestverwerking Lokaal**

Indiener: Afdeling D66 Maashorst
Woordvoerder: Frans Molenkamp

Het D66 congres op zaterdag 6 oktober 2018 bijeen te Den Bosch,

constaterende dat:

- onderdeel van de strategische doelen van de transitie-agenda Biomassa en Voedsel is een vergaande sluiting van nutriënten-kringlopen op een geografisch schaalniveau dat zo klein mogelijk en zo groot als nodig is. In de doelen staat letterlijk: “lokale sluiting van kringlopen door hergebruik van nutriëntrijke reststromen”;
- door landelijk beleid de veestapel de komende jaren drastisch wordt verkleind, en het mestoverschot dus tijdelijk van aard is, maar nog steeds substantieel is;
- grootschalige mestverwerking gepaard gaat met een groot aantal vervoersbewegingen;
- grootschalige mestverwerking geen duurzame oplossing is, daar de veestapel op termijn zal krimpen;

overwegende dat:

- op 14 september de GS van Noord Brabant een keuze heeft gemaakt voor grootschalige mestverwerking;
- grootschalige mestverwerking ook een onderwerp is dat speelt in overige provincies;
- op 14 november er in de Tweede Kamer een AO plaatsvindt waarin over duurzame landbouw en de voorliggende vraagstukken wordt gesproken;

verzoekt de Tweede Kamerfractie om:

- in het beleid op te laten nemen dat gestreefd wordt naar een nutriënten-kringloop die “zo klein is als mogelijk en zo groot als technisch noodzakelijk”;
- te erkennen dat grootschalige mestverwerking een tijdelijke oplossing is;

en gaat over tot de orde van de dag.

Titel motie: **Dividendbelasting – Het klimaat gaat voor**

Indiener: Bram Fokke, Has Bakker en Susanne Schilderman

Woordvoerder: Bram Fokke

Het D66 congres op zaterdag 6 oktober 2018 bijeen te Den Bosch,

constaterende dat:

- de coalitie in het regeerakkoord heeft afgesproken de dividendbelasting af te schaffen;
- De coalitie tevens heeft afgesproken dat er een klimaat- en energieakkoord komt om aan de Parijs-doelstellingen te voldoen;

voorts constaterende dat:

- het afschaffen van de dividendbelasting in de Miljoenennota 2019 is opgenomen;
- nog niet alle maatregelen nodig om te voldoen aan de Parijs-doelstellingen zijn vastgelegd in kabinetsbeleid;

overwegende dat:

- klimaatverandering het grootste probleem is voor deze en volgende generaties;
- het van groot belang is dat het klimaatakkoord volledig en zonder vertraging wordt uitgevoerd;
- het afschaffen van de dividendbelasting voor D66 een pijnlijke maatregel is vanwege argumenten van financiële, principiële en boerenverstandige aard;
- het tijdig realiseren van de Parijs-doelstellingen één van de belangrijkste redenen voor D66 is om het regeerakkoord te steunen;

voorts overwegende dat:

- CDA-voorman Buma tijdens de Algemene Politieke Beschouwingen stelde dat 'het klimaatdoel niet alle middelen heiligt';
- VVD-voorman Dijkhoff zich hierachter schaarde;
- VVD en CDA kennelijk een stevige stok achter de deur nodig hebben om het klimaatakkoord uit te voeren;

verzoekt de Tweede Kamerfractie:

- niet in te stemmen met het afschaffen van de dividendbelasting voordat alle afspraken uit het klimaatakkoord zijn omgezet in ambitieuze uitwerking door het kabinet waarmee de Parijs-doelstellingen worden behaald;

en gaat over tot de orde van de dag.

Titel motie: **Geen afschaffing dividendbelasting**

Indiener: Arnold Faber namens afdelingen D66 Castricum en Heiloo
Woordvoerder: Arnold Faber

Het D66 congres op zaterdag 6 oktober 2018 bijeen te Den Bosch,

constaterende dat:

- D66 deelneemt aan het zittende kabinet en zijn steun verleent aan het regeerakkoord (Vertrouwen in de toekomst 2017-2021);
- in voornoemd regeerakkoord een voornemen is geuit de dividendbelasting af te schaffen (p.35) en daar door het kabinet ook naar gehandeld wordt;

overwegende dat:

- het afschaffen van de dividendbelasting, blijkens vele bronnen -en onder meer recente uitspraken gedaan door Jan Terlouw- een zeer omstreden maatregel blijkt te zijn;
- blijkens diverse (representatieve) opiniepeilingen deze maatregel weinig tot geen draagvlak kent onder de algemene bevolking en ook onder de eigen achterban een grote meerderheid tegen het afschaffen van deze belasting is;
- onduidelijk is op welke wijze deze maatregel in voornoemd regeerakkoord is gekomen en in geen van de verkiezingsprogramma's het voornemen tot afschaffen van deze belasting is benoemd;
- de afspraken uit het regeerakkoord een totaalpakket vormen, maar niet in beton gegoten zijn;
- deze maatregel honderden miljoenen euro's duurder zal uitpakken dan bij het sluiten van het regeerakkoord was voorzien;
- het belang van deze maatregel en het beoogde effect op het vestigingsklimaat van internationaal opererende ondernemingen met een 'echt toegevoegde waarde' onvoldoende is aangetoond;
- wij van mening zijn dat het vasthouden aan deze maatregel bijdraagt aan de tweedeling in de samenleving en het vertrouwen in de politiek in het algemeen en in D66 in het bijzonder schaadt;

verzoekt de Tweede en Eerste Kamerfractie:

het standpunt met betrekking tot het afschaffen van de dividendbelasting zoals verwoord in het regeerakkoord (Vertrouwen in de toekomst 2017-2021) te heroverwegen en zich daartoe richting de coalitiepartners tot het uiterste in te spannen de dividendbelasting in zijn huidige vorm te behouden;

en gaat over tot de orde van de dag.

Titel motie: **Draagvlak bij herindelingen**

Indiener: Deelafdeling D66 Eemnes, Regio D66 Midden-Nederland
Woordvoerder: Niels Rood

Het D66 congres op zaterdag 6 oktober 2018 bijeen te Den Bosch,

constaterende dat:

- op het ministerie van BZK gewerkt wordt aan een nieuw beleidskader rond herindelingen en grenscorrecties in het kader van de wet algemene regels herindeling (ARHI);
- op te heffen gemeenten niet beschikken over een juridisch instrument om een provincie te dwingen tot een heroverweging indien er geen lokaal draagvlak bestaat;
- er minstens een, maar misschien meer provincies zijn die wachten op het nieuwe beleidskader om te beoordelen of zij een herindeling kunnen doorvoeren;

overwegende dat:

- betrokkenheid van inwoners bij het bestuur voor D66 altijd een belangrijk punt is geweest en zal zijn;
- dat het voorkomt dat herindelingen worden doorgevoerd waar weinig draagvlak voor is bij inwoners en lokaal bestuur van zelfstandige gemeenten;
- dat de Tweede Kamer geen herindelingen meer heeft geblokkeerd sinds de provincies een grotere rol hebben;
- dit bij elkaar genomen kan leiden tot een vooringenomen positie bij bestuurslagen, waar beslist wordt over het voortbestaan van zelfstandige gemeenten;

roept de Tweede Kamerfractie op:

- het nieuwe beleidskader rond herindelingen en grenscorrecties in het kader van de wet ARHI van het ministerie van BZK kritisch te beschouwen op waarborgen voor lokaal draagvlak onder herindelingen en zo nodig de minister van BZK te verzoeken deze waarborgen alsnog in het beleid te verankeren;

en gaat over tot de orde van de dag.

Titel motie: **Statushouders tussen 18 en 21 jaar**

Indiener: Afdeling D66 Den Haag

Woordvoerder: Betty Aardewerk

Het D66 congres op zaterdag 6 oktober 2018 bijeen te Den Bosch,

Constaterende dat:

- Jonge statushouders tussen 18 en 21 jaar vaak jaren hebben doorgebracht in een asielzoekerscentrum waardoor zij nauwelijks de kans hadden om te integreren en bovendien hun financiële positie vanaf het begin kwetsbaar is;

Overwegende dat:

- het van belang is om zo min mogelijk kostbare tijd te verliezen bij de start van integratie en ondersteuning voor jonge statushouders vanaf het begin cruciaal is om hun kwetsbare positie te versterken;

verzoekt de Tweede Kamerfractie:

- zich maximaal in te spannen voor jonge statushouders tussen 18 en 21 jaar opdat zij een betere kans hebben in de maatschappij;

en gaat over tot de orde van de dag.

Titel motie: **Gelijke kansen voor iedereen? D66, weg achter dat rookgordijn!**

Indiener: Thema-afdeling Zorg & Welzijn
Woordvoerder: Pepijn Vemer

Het D66 congres op zaterdag 6 oktober 2018 bijeen te Den Bosch,

constaterende dat:

- bijna een kwart van de volwassen Nederlanders rookt, ruim 3 miljoen mensen. Ongeveer 17% rookt dagelijks;
- roken kost jaarlijks twintigduizend levens kost, ruim vijftig doden per dag. Eén op de vier zware rokers overlijdt vóór hun 65e;
- roken en de effecten van roken zijn ongelijk zijn verdeeld in Nederland. Ruim 22% van de laag opgeleide Nederlanders rookt dagelijks, tegen minder dan 9% hoog opgeleiden. Mensen met een lagere sociaal-economische status (SES) hebben een aanmerkelijk hoger risico om te overlijden als gevolg van tabak;
- de kans om te beginnen met roken is groter wanneer iemand opgroeit in een omgeving waarin gerookt wordt;
- ondanks jaren van stop-rokenbeleid, blijft het percentage rokers hoog. Daarom is het belangrijk ons te richten op het voorkomen van nieuwe rokers;
- rookvrije Generatie, een initiatief van Hartstichting, KWF Kankerbestrijding en Longfonds, zet zich in voor een generatie kinderen die opgroeit zonder de schadelijke gevolgen van roken en zonder de verleiding om te gaan roken;

overwegende dat:

- roken verslaafd maakt: dat vermindert de ruimte voor de eigen vrije wil. Meerroken schaadt anderen: dat is een inbreuk op hun vrije wil;
- D66 graag gelijke kansen voor iedereen wil. Dit strookt niet met een samenleving waarin bijna een kwart van de Nederlanders door tabak een ongezond leven tegemoet gaat, waarbij dit ongelijk is verdeeld over opleiding en SES;
- er een momentum is ontstaan om de handen ineen te slaan tegen rookverslaving. D66 heeft een unieke kans om daar als eerste politieke partij bij aan te sluiten;

roept het Landelijk Bestuur op:

- zich aan te sluiten bij het initiatief Rookvrije Generatie;
- alle politieke vertegenwoordigingen van D66 aan te sporen zich ook aan te sluiten bij het initiatief Rookvrije Generatie;

en gaat over tot de orde van de dag.

Titel motie: **Het voortouw nemen in de Kamer voor een slagvaardig, democratisch en transparant Europa!**

Indiener: Afdeling D66 Utrecht
Woordvoerder: Milos Labovic

Het D66 congres op zaterdag 6 oktober 2018 bijeen te Den Bosch,

constaterende dat:

- op 9 mei er een Europese Top over de Toekomst van Europa in Sibiu zal plaatsvinden;

overwegende dat:

- de Unie binnen het huidige Verdrag van Lissabon de slagkracht ontbeert om economische crisissen te bestrijden en grote uitdagingen zoals migratie, klimaat, energie en veiligheid aan te pakken;
- het democratisch tekort een grote reden is voor de lage opkomst tijdens Europese verkiezingen omdat er geen verband is tussen het stembiljet en een gekozen regering, waardoor burgers niet weten waarom of waarop zij stemmen;
- gebrek aan transparantie in Brussel hoogtij viert omdat voorafgaand aan stemmingen er standaard informele afspraken gemaakt worden tussen de Europese Commissie, de Raad en het Europees Parlement (zogenaamde trilogie);
- een slagvaardig Europa vergt dat er een democratisch gekozen Europese Commissie komt die als een regering optreedt;
- een democratisch Europa vergt dat het Europees Parlement het initiatiefrecht verwerft, het Eurocommissarissen weg kan sturen en dat het de president van de Unie kiest;
- een transparant Europa vergt dat trilogie aan banden worden gelegd;
- voor alle bovenstaande punten een Verdragswijziging noodzakelijk is;
- Macron en Merkel open staan voor een Verdragswijziging;
- D66 al jarenlang pleit voor een Verdragswijziging;

verzoekt de Tweede Kamerfractie:

- vóór de top in Sibiu de regering op te roepen in te zetten op een wijziging van het Verdrag van Lissabon zodat het Europese Parlement het initiatiefrecht verwerft en het recht om de president van de Unie te kiezen, de Europese Commissie een democratisch regeermandaat verkrijgt en transparantie wordt gegarandeerd doordat trilogie aan banden worden gelegd;

en gaat over tot de orde van de dag.

Titel motie: **Sanctiewet tegen mensenrechtenschenders en corrupten**

Indiener: Thema-afdeling Internationale Samenwerking
Woordvoerder: Jelger Groeneveld

Het D66 congres op zaterdag 6 oktober 2018 bijeen te Den Bosch,

constaterende dat:

- mensenrechten en corruptiebestrijding tot onze nationale en Europese kernwaarden behoren alsmede een onderdeel is van het Nederlandse buitenlandbeleid;
- naast de VS en Canada, de EU lidstaten Estland, Letland, Litouwen en het VK een (persoonsgerichte) sanctiewet, beter bekend als Magnitsky Wet, hebben geïntroduceerd welke sancties oplegt aan individuen die schuldig worden geacht aan grove mensenrechtenschendingen en grootschalige corruptie;
- dit in Zweden, Denemarken en Roemenië in voorbereiding is;
- de Tweede Kamer de motie-Omtzigt c.s. (2529) aangenomen heeft die de regering verzoekt, indien er in de EU onvoldoende draagvlak is, dergelijke sanctiewetgeving in Nederland voor te bereiden;
- het kabinet per brief nr. 205 "Mensenrechten in het buitenlands beleid" erkent dat er te weinig draagvlak is voor een Europese sanctiewet;

overwegende dat:

mensenrechtenschenders en corrupte overheidsdienaars toegang hebben tot en privileges genieten in lidstaten van de EU;

corrupt verkregen gelden via Europese financiële instellingen worden weggesluisd, dan wel (on)roerende zaken worden aangekocht;

door aan te sluiten bij de EU lidstaten die al wel wetgeving hebben ingevoerd, Nederland geloofwaardig bijdraagt aan het vergroten van het Europese draagvlak voor Magnitsky wetgeving;

persoonsgerichte sancties effectief en rechtvaardig zijn, waarbij de bevolking van landen van herkomst wordt ontzien;

verzoekt de Tweede Kamerfractie:

- er bij het kabinet ten enen male op aan te dringen concrete stappen te ondernemen ter introductie van een sanctiewet tegen mensenrechtenschenders en corrupten, ook wel bekend als Magnitsky Wet, op Europees dan wel nationaal niveau;
- bij uitblijven van een concreet resultaat van de zijde van het kabinet inzake bovenstaande sanctiewet een initiatiefwetsvoorstel voor te bereiden en in te dienen;

en gaat over tot de orde van de dag.

Titel motie: **Humanitaire situatie in Griekse vluchtelingenkampen**

Indiener: Thema-afdeling Internationale Samenwerking
Woordvoerder: Jelger Groeneveld

Het D66 congres op zaterdag 6 oktober 2018 bijeen te Den Bosch,

constaterende dat:

- het hervestigingsprogramma afgesproken in 2015 in najaar 2017 weliswaar formeel ten einde is gekomen maar dat substantieel minder vluchtelingen hervestigd zijn dan beoogd;
- de instroom van vluchtelingen in Zuid-Europese landen niet afneemt, maar weer toeneemt;
- de instroom in Nederland is genormaliseerd naar het niveau voor de vluchtelingencrisis van 2015;

overwegende dat:

- in Griekse vluchtelingenkampen de humanitaire omstandigheden zeer slecht zijn, in het bijzonder het kamp Moria op het Griekse Lesbos;
- deze vluchtelingenkampen ver boven hun capaciteit bewoond zijn, er geen perspectief is op adequate opvang, noch zekerheid verblijfstatus;
- dit de psychische gesteldheid van toch al kwetsbare en getraumatiseerde kinderen zoveel schade toebrengt dat zij zich in toenemende mate proberen van het leven te beroven, aldus de daar aanwezige Artsen zonder Grenzen;
- de vluchtelingensituatie in Griekenland elke humanitaire norm in de EU overschrijdt, en de ontstane situatie ter plekke moreel op geen enkele wijze te verantwoorden is;
- het hervestigingsprogramma afgesproken in 2015 in najaar 2017 weliswaar formeel ten einde is gekomen maar dat substantieel minder vluchtelingen hervestigd zijn dan beoogd;
- solidariteit binnen de EU omtrent asielzoekers onder zware druk staat, wat de werking maar ook het morele leiderschap van de EU schade toebrengt;
- in plaats van asielopvangcapaciteit verder te reduceren, Nederland deze capaciteit beter in kan zetten om een onnodige humanitaire ramp binnen de EU af te wenden;

Verzoekt de Tweede Kamerfractie:

- de regering te verzoeken urgent op Europees niveau tot nieuwe afspraken te komen voor herplaatsing van vluchtelingen die op de Griekse eilanden onder inhumane omstandigheden leven;
- zich urgent op elke wijze maximaal in te spannen de onacceptabele humanitaire situaties in vluchtelingenkampen binnen de EU te verlichten;

en gaat over tot de orde van de dag.

Titel motie: **Kinderrechten en bevingsproblematiek**

Indiener: Arjan de Boer e.a.
Woordvoerder: Jeroen Koning

Het D66 congres op zaterdag 6 oktober 2018 bijeen te Den Bosch,

constaterende dat:

- op 10 oktober 2017 het huidige regeerakkoord is gepresenteerd onder de titel Vertrouwen in de Toekomst;
- het regeerakkoord voor alle Nederlandse ingezetenen is geschreven;
- het vertrouwen van ingezetenen binnen het Groningenveld telkens wordt beschaamd;
- dat de toekomst, de kinderen, in het gehele debat omtrent de bevingsschade onderbelicht blijft;

overwegende dat:

- uit artikel 3 Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind (IVRK) volgt dat bij elk besluit het kind aangaande, het belang van het kind een eerste overweging dient te zijn;
- dat de verschillende gaswinningsbesluiten met geen woord reppen over het belang van het kind;
- de Nederlandse overheid derhalve op geen enkele wijze laat merken op welke wijze het belang van het kind is meegewogen in de gaswinningsbesluiten;
- kinderen in het aardbevingengebied net zoals volwassen gebukt gaan onder stress en daardoor ernstige gezondheidsrisico's lopen;
- voorgaande in strijd is met het belang van het kind dat het in goede gezondheid opgroeit;
- de Nederlandse overheid met betrekking tot de waarborging van de gezondheid een belangrijke rol heeft te vervullen ingevolge artikel 24 IVRK;
- dat de Nederlandse overheid, gelet op General comment no. 15, moet streven naar een realisering de grootst mogelijke mate van gezondheid voor kinderen;
- onder gezondheid als bedoeld in artikel 24 IVRK ook een veilige opgroei-omgeving en het voorkomen van ziekte, letsel en ongevallen valt;
- de Nederlandse overheid gelet op voorgaande en gelet op de trage hersteloperaties in het aardbevingengebied tot op heden ernstig te kort schiet in haar verantwoordelijkheid jegens kinderen in dit gebied;

verzoekt de Tweede Kamerfractie:

- zich in te spannen om de kinderrechten te waarborgen en de regering aanspreekt op haar verantwoordelijkheden die voortvloeien uit het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind;

en gaat over tot de orde van de dag.

Titel motie: **Verhogen vaccinatiegraad**

Indiener: Afdeling D66 Eindhoven
Woordvoerder: Jorien Migchielsen

Het D66 congres op zaterdag 6 oktober 2018 bijeen te Den Bosch,

constaterende dat:

- de vaccinatiegraad in Europa daalt en in 2016 maar 7 EU-landen erin slaagden de vaccinatiegraad van 95% te halen, met als dieptepunt een schamele 79% in Frankrijk;
- er tussen 2008 en 2015 in de EU 215 duizend gevallen zijn geweest van ziektes die door vaccinatie voorkomen hadden kunnen worden en er recente uitbraken van de mazelen zijn geweest in Frankrijk, Italië en Griekenland;
- een aantal individuele lidstaten uiteenlopende maatregelen nemen in hun land de vaccinatiegraad te verhogen;
- er veel maatschappelijke onrust is bij met name ouders over de dalende vaccinatiegraad;

Overwegende dat:

- kinderen pas met 14 maanden de BMR-vaccinatie (bof, mazelen, rode hond) krijgen;
- mensen met een bepaalde aandoening überhaupt niet gevaccineerd kunnen worden;
- bovenstaande groepen afhankelijk zijn van groepsimmunitet, waarbij minimaal 95% van de bevolking gevaccineerd moet zijn;
- met name mazelen heel besmettelijk is;
- virussen zich niet aan grenzen houden;
- het een overheidstaak is de volksgezondheid te waarborgen en met name de zwaksten in onze samenleving te beschermen;

verzoekt de delegatie van het Europees Parlement:

- te (laten) onderzoeken welke concrete maatregelen er genomen kunnen worden om de vaccinatiegraad binnen de EU te verhogen, met als doel het aantal te voorkomen zieken en doden terug te dringen;

en gaat over tot de orde van de dag.

Titel motie: **Democratisch gehalte samenleving**

Indiener: Flip Hoedemaeker e.a.

Woordvoerder: Flip Hoedemaeker

Het D66 congres op zaterdag 6 oktober 2018 bijeen te Den Bosch,

constaterende dat:

- het D66 congres via de resolutie 'Democratie van nu' nieuwe inhoud probeert te geven aan democratische vernieuwing;

overwegende dat:

- de afgelopen decennia de politiek zich op een aantal belangrijke punten uit de samenleving heeft teruggetrokken, waar o.a. ondemocratische (internationalisering) organisaties, marktwerking, juridisering en bureaucratisering voor in de plaats zijn gekomen;
- kiezers op een aantal belangrijke punten minder in staat zijn om via hun stem en de politiek hun wensen kenbaar te maken over de richting van het land;
- dit het democratisch gehalte van de samenleving kan doen laten afnemen;

verzoekt het Landelijk Bestuur:

- om bij het vormgeven van nieuwe landelijke en Europese verkiezingsprogramma's de zorg over het afnemen van het democratisch gehalte van de samenleving te laten doorklinken, en ook huidige standpunten die hier haaks op staan te heroverwegen;

en gaat over tot de orde van de dag.

Titel motie: **Nederlandse kinderen in Koerdische IS-Kampen**

Indiener: Thema-afdeling Senioren & Samenleving
Woordvoerder: Leontien Helfferich & Abel Nijdam

Het D66 congres op zaterdag 6 oktober 2018 bijeen te Den Bosch,

constaterende dat:

- Nederlandse vrouwen van voormalige IS-strijders met hun (veelal jonge) kinderen zich in Irak in Koerdische gevangenschap bevinden;
- deze Nederlandse vrouwen veelal niet in staat zijn contact op te nemen met een officiële Nederlandse vertegenwoordiging;
- deze Nederlandse vrouwen daardoor niet in staat zijn zich te stellen onder de Nederlandse rechtspraak;
- de Nederlandse regering klaarblijkelijk onvoldoende initiatieven neemt om deze vrouwen in staat te stellen dit alsnog te doen;

overwegende dat:

- Nederland medeondertekenaar is van het Internationaal Verdrag voor de Rechten van het Kind (IVRK) en dit verdrag ook heeft geratificeerd;
- de kinderen van IS-strijders, geboren uit Nederlandse moeders, krachtens dit verdrag recht hebben op bescherming door de Nederlandse staat;
- zij die bescherming tot nu toe ontberen;
- ook andere landen van de Europese Unie met een vergelijkbare problematiek kampen, waarvoor elk land een eigen oplossing zoekt;
- D66 als kernwaarde heeft het koesteren van de grondwaarden waarbij de rechtsstaat bovengeschild is aan andere belangen;
- het ongewenst is dat kinderen opgroeien in gevangenkampen;

verzoekt de Tweede Kamerfractie te bevorderen dat:

- de Nederlandse vrouwen van IS-strijders zich kunnen laten berechten door Nederlandse rechters;
- hun kinderen de bescherming van de Nederlandse overheid krijgen, waarop zij krachtens het Internationaal Verdrag voor de Rechten van het Kind (IVRK) recht hebben;

en gaat over tot de orde van de dag.

Titel motie: **Terugdringen blik in zwerfafval**

Indiener: Thema-afdeling Duurzaam
Woordvoerder: Remko Zuidema

Het D66 congres op zaterdag 6 oktober 2018 bijeen te Den Bosch,

constaterende dat:

- de problematiek van zwerfafval al enkele decennia in tal van gremia de aandacht heeft;
- er inmiddels tientallen studies en onderzoeken zijn gedaan met de doelstelling het probleem van zwerfafval op te lossen;
- deze tot op heden niet hebben geleid tot enige vorm van oplossing;
- deze problematiek thans noodgedwongen wordt opgelost door gemeenten en goedwillende burgers die zwerfafval opruimen;
- inmiddels door de staatssecretaris voor milieu een einddatum is gesteld met betrekking tot invoering statiegeld voor plastic flesjes, maar er geen maatregel is aangekondigd met betrekking tot blikjes;

overwegende dat:

- zwerfafval uit veel verschillende componenten bestaat, maar dat qua volume kleine drankverpakkingen (plastic flesjes en blikjes) meer dan 50% van het zwerfafval uitmaken;
- ondanks acties en onderzoeken zwerfafval voor ruim 70% van de inwoners nog steeds een belangrijk punt van ergernis vormt;
- het van belang is dat er ook een einde komt aan de blikjes in het zwerfafval;
- het geen oplossing kan zijn om tot in lengte van jaren kinderen van scholen en verenigingen en vele vrijwilligers (ZAPpers) op te zadelen met opruimen van zwerfafval;

roept de Tweede Kamerfractie op:

het kabinet te bewegen te komen tot een plan van aanpak inclusief een doelstelling teneinde zo spoedig mogelijk de hoeveelheid drankblikjes in zwerfafval terug te dringen;

en gaat over tot de orde van de dag.

Titel motie: **Duurzame productieketen smartphones**

Indiener: Thema-afdeling Internationale Samenwerking
Woordvoerder: Lidwien van Langen

Het D66 congres op zaterdag 6 oktober 2018 bijeen te Den Bosch,

constaterende dat:

- de schaarse grondstoffen van batterijen voor o.a. smartphones, computers en elektrische apparaten in ontwikkelingslanden worden gedolven;
- het delven van de schaarse grondstoffen nog niet voldoet alle internationale normen en kinderarbeid, uitbuiting en vervuiling van de leefomgeving vaak voorkomt;
- het aandeel van gerecyclede smartphones in Nederland geschat wordt op een kleine 10%;
- een betere recycling van bestaande elektronische producten, de grotere vraag naar grondstoffen kan doen afnemen;
- de United Nations Environment Programme adviseert in het rapport Metal Recycling, Opportunities, Limit, Infrastructure dat een duurzaam product design noodzakelijk is;

overwegende dat:

- een groot deel van de overige afgedankte elektronica via een illegaal recycling circuit weer in ontwikkelingslanden terecht komt en men niet voldoet aan de internationale normen voor arbeidsomstandigheden;
- vooral kinderen ingezet worden in het hergebruikproces, en zij in contact komen met giftige substanties, die zelfs in kleine hoeveelheden nadelige neurologische effecten hebben. (WHO rapport; Inheriting a sustainable world? Atlas on children's health and environment, pag 88);

verzoekt de Tweede Kamerfractie:

- het Kabinet op te roepen tot het nemen van maatregelen die het aandeel duurzaam hergebruikte smartphones en computers substantieel verhogen;

verzoekt de EP- fractie:

- de Europese commissie aan te sporen met technische en financiële randvoorwaarden te komen die er toe bijdragen dat smartphones en vergelijkbare apparaten beter en op een duurzamer wijze gerecycled kunnen worden zodat er een duurzamere productieketen ontstaat;

en gaat over tot de orde van de dag.

Titel motie: **EU Energie Unie en internationale gasroutes**

Indiener: Thema-afdeling Internationale Samenwerking
Woordvoerder: Jelger Groeneveld

Het D66 congres op zaterdag 6 oktober 2018 bijeen te Den Bosch,

constaterende dat:

- de Europese Unie in 2015 een Energie Unie is overeengekomen, welke energie veiligheid, stabiliteit, diversiteit en verduurzaming beoogd;
- deze zomer de EU is overeengekomen dat in 2030 32% van de opgewekte energie in de EU uit herwinbare bron dient te komen;
- Duitsland heeft ingestemd met de constructie van de Gazprom NordStream2 gasleiding van Rusland naar Duitsland, waar ook Nederlandse bedrijven betrokken zijn bij de financiering en constructie
- het kabinet heeft aangekondigd in 2030 de Groningse gaswinning te beëindigen;

overwegende dat:

- Duitsland met de verdubbeling van de Nordstream pijp tegen de Energie Unie in gaat en deze zo ondermijnd wordt;
- de Nordstream2 gasleiding meer Gazprom-gas direct en geconcentreerd via één route naar de EU zal transporteren, terwijl de Energie Unie consumptie en afname van fossiele brandstoffen in de EU beoogt te reduceren;
- hierdoor de financiële-, energie- en politieke kwetsbaarheid van Oekraïne toeneemt;
- concentratie van aanvoer via Duitsland de stabiliteit van energie leveringen onder druk zet;
- deze pijp op deze wijzen instrumenteel kan worden in politisering van energie rond Oekraïne en EU;
- Duitsland met de Nordstream2 pijp tegen de Energie Unie in gaat en deze zo ondermijnd wordt.
- het kabinetsvoornemen de Groningse gaswinning te stoppen, niet dient te leiden tot inkoop goedkoop verkregen fossiele vervangingscapaciteit, maar dat de energietransitie radicaal ingezet wordt.

verzoekt de Tweede Kamerfractie:

- het kabinet te verzoeken onze Europese partners te houden aan de afgesproken Energie Unie in al haar doelstellingen, namelijk energie veiligheid, stabiliteit, diversiteit en verduurzaming alsmede de afspraak in 2030 32% van de opgewekte energie in de EU uit herwinbare bron te laten komen;

en gaat over tot de orde van de dag.

Titel motie: **Sjoemeldiesels**

Indiener: Thema-afdeling Ruimte en Mobiliteit
Woordvoerder: Roxy Tacq

Het D66 congres op zaterdag 6 oktober 2018 bijeen te Den Bosch,

constaterende dat:

- autofabrikanten hebben op grote schaal gefraudeerd met diesel- en benzineauto's. Daardoor rijden er veel auto's met een verhoogde uitstoot;
- de luchtkwaliteit en daarmee de volksgezondheid lijdt onder de uitstoot van deze voertuigen;
- autofabrikanten hebben enkele terugroepacties gedaan om dit alsnog te herstellen. Daarmee vermindert de uitstoot en de milieulast van de auto;
- in Duitsland speelt dezelfde problematiek. De Duitse overheid gaat automobilisten verplichten om binnen 18 maanden te voldoen aan de terugroep en de fabrikanten er alsnog voor zorgen dat de uitstoot van de betreffende auto's aan d3 gestelde normen voldoet;

overwegende dat:

- vervuilende uitstoot zo veel mogelijk beperkt moet worden;
- auto's die op de markt zijn gebracht zonder te voldoen aan de gestelde milieunormen door de fabrikanten zo snel mogelijk hersteld moeten worden;
- consumenten vanzelfsprekend moeten meewerken maar niet moeten opdraaien voor de kosten als gevolg van het gesjoemel van en de gepleegde fraude door autofabrikanten;
- onnodige kosten voor consumenten bij de APK-keuring moeten worden voorkomen;

roept de Tweede Kamerfractie op:

- zich ervoor in te zetten om het kabinet te laten onderzoeken hoeveel diesel- en benzineauto's in Nederland rondrijden die niet voldoen aan de uitstootnorm als gevolg van gesjoemel en fraude door autofabrikanten;
- het kabinet aan te spreken en op te roepen om zich ervoor in te zetten dat het herstel van de "fraudeauto's" daadwerkelijk op korte termijn plaatsvindt;
- om als uitgangspunt te nemen dat de autofabrikanten en niet de consumenten de kosten moeten dragen van de noodzakelijke herstelwerkzaamheden aan de auto;

en gaat over tot de orde van de dag.

Titel motie: **Voorkom import vuile diesels**

Indiener: Thema-afdeling Ruimte en Mobiliteit
Woordvoerder: Roxy Tacq

Het D66 congres op zaterdag 6 oktober 2018 bijeen te Den Bosch,

constaterende dat:

- D66 zich inzet voor emissieloos verkeer omdat dat een belangrijke bijdrage kan leveren aan de leefbaarheid, duurzaamheid en gezondheid van bewoners en bezoekers van steden en dorpen;
- we in een aantal steden en op een aantal plekken te maken hebben met een slechte luchtkwaliteit die niet past bij de adviezen van de wereldgezondheidsorganisatie WHO (en soms de Nederlandse wettelijke normen overschrijdt);
- autoverkeer voor een belangrijk deel bijdraagt aan deze slechte luchtkwaliteit. Vooral diesels stoten veel emissies uit (fijnstof, Nox);
- invoering van een geharmoniseerd stelsel van milieuzones in Nederland een van de maatregelen is die bijdraagt aan een beter milieu;
- in Duitsland het beleid ten aanzien van dieselauto's zo streng wordt dat in een groot aantal steden ook "nieuwere" diesels zullen worden geweerd. Hierdoor komen er veel diesels op de markt en daalt de prijs;
- de import van tweedehands dieselauto's nu al toeneemt en dat dit mogelijk verder toeneemt door de Duitse maatregelen (Jaarlijks worden momenteel ongeveer 60 duizend diesels geïmporteerd);

overwegende dat:

- door een prijsdaling van tweedehands diesels Nederlandse automobilisten mogelijk overstappen van een benzineauto op een diesel, met alle nadelige gevolgen van dien;
- het verstandig is de effecten van Duits beleid en de import van dieselauto's te monitoren;
- de stappen die we in Nederland zetten richting minder emissies en meer emissieloos vervoer niet moeten worden tegengewerkt door dumping of import van relatief vieze auto's uit andere landen;

roept de Tweede Kamerfractie op:

- om het kabinet te laten onderzoeken of dieselauto's worden geïmporteerd uit Duitsland als gevolg van het Duitse milieuzone beleid en andere maatregelen ten nadele van diesels;
- om het kabinet te laten onderzoeken hoe de import van vervuilende tweedehands dieselauto's kan worden ontmoedigd;

en gaat over tot de orde van de dag.

Titel motie: **Pakketbezorging**

Indiener: Thema-afdeling Ruimte en Mobiliteit
Woordvoerder: Bart Vink

Het D66 congres op zaterdag 6 oktober 2018 bijeen te Den Bosch,

overwegende dat

- duurzamer gedrag van consumenten van belang is om onze klimaat- en duurzaamheidsambities waar te maken;
- een groot deel van de distributie van pakketten in Nederland plaatsvindt met (bestel)auto's en vrachtwagens;
- dit transport in meer of mindere mate CO₂-uitstoot en schadelijke emissies tot gevolg heeft (NO_x, fijnstof);
- de logistieke sector zich inspant om te komen tot zo veel mogelijk emissievrije stadslogistiek in 2025, maar dat ook consumenten in hun gedrag actief kunnen bijdragen aan duurzamer transport;
- bezorging met verschillende vervoersmiddelen (bv vrachtwagen, bestelbusje, fiets) verschillende klimaat- en milieu-impact heeft;
- dergelijke verschillen bij producten (bv wasmachines en stofzuigers) steeds meer zichtbaar worden gemaakt, maar bij het transport (nog) niet;

constaterende dat

- de e-commerce sector (pakketbezorging) een niet-verplicht "bewust bezorgd" label heeft ontwikkeld waarmee consumenten inzicht kunnen verkrijgen in de manier van bezorging en de bijbehorende uitstoot;
- het in de praktijk voor consumenten nog steeds moeilijk is om bij online-aankopen te zien wat de klimaat- en milieu-impact van het transport is;

van mening dat

- de overheid duurzame pakketbezorging moet stimuleren en ook moet bijdragen aan bewustwording en duurzamer consumentengedrag;
- consumenten inzicht moeten hebben in de wijze van transport en de milieulast van online bestelde artikelen, zodat ze bij hun aankoop een bewuste keuze kunnen maken voor de meest duurzame wijze van transport;
- het geïntroduceerde duurzaamheidslabel voor pakketbezorging hieraan kan bijdragen, maar vooralsnog (te) weinig oplevert;

verzoekt de Tweede Kamerfractie:

- er bij het kabinet op aan te dringen de klimaat- en milieu-impact van transport van online-aankopen zichtbaar te maken voor consumenten bij hun aankoop;
- het kabinet op te roepen hierover afspraken te maken met bezorgdiensten;

en gaat over tot de orde van de dag.

Titel motie: **Gasbesluit**

Indiener: Arjan de Boer e.a.
Woordvoerder: Arjan de Boer

Het D66 congres op zaterdag 6 oktober 2018 bijeen te Den Bosch,

constaterende dat:

- het huidige kabinet heeft besloten de gaswinning uiterlijk in 2022 te halveren en uiterlijk in 2030 stop te zetten;
- het huidige kabinet bij het nieuwe gasbesluit voorstelt om de gaswinning voor het komend jaar te verlagen;

overwegende dat:

- de bevingsschade wordt vergroot door de verhoogde tussentijdse gaswinning;
- de Mijnraad heeft geadviseerd heeft zo snel mogelijk de gaswinning af te bouwen tot een maximum van 12,4 miljard kuub per jaar;

verzoekt de Tweede Kamerfractie:

- om toe te zien op de spoedige afbouw van de gaswinning tot 2022 tot een maximale winning van 12,4 miljard kuub per jaar en er op toe te zien dat de winning niet tussentijds wordt verhoogd;

en gaat over tot de orde van de dag.

Titel motie:

Onvoorwaardelijke voortzetting van de versterkingsoperatie in Groningen

Indiener:

Arjan de Boer e.a.

Woordvoerder:

Willem Schaap

Het D66 congres op zaterdag 6 oktober 2018 bijeen te Den Bosch,

constaterende dat:

- het huidige kabinet heeft besloten de versterkingsoperatie in Groningen tijdelijk stop te zetten;

overwegende dat:

- de maximale hoeveelheid gas dat per jaar gewonnen mag worden veel meer is dan de hoeveelheid die door het Staatstoezicht op de Mijnen als verantwoord wordt geacht;
- de Nederlandse bevolking niet voorbereid is om zonder aardgas goed te kunnen functioneren;
- de Nederlandse industrie op korte termijn geen alternatieven voor het gebruik van aardgas heeft en dat afschakelen van industrie economische effecten heeft op Nederland die niet zijn te overzien;
- dat het daarom niet realistisch is dat de hoeveelheid te winnen aardgas op korte termijn wordt terug gebracht tot 12,4 miljoen m³ danwel dat de gehele aardgaswinning wordt gestopt. Waardoor de bron van de schade niet verdwijnt;
- dat vele verantwoordelijke politici (Dhr. Kamp, Dhr. Paas en Dhr. Wiebes) de versterkingsoperatie hebben toegezegd;

verzoekt de Tweede Kamerfractie:

- de regering op te roepen de versterkingsoperatie onverwijld ter hand te nemen in lijn met eerder gedane beloften door verantwoordelijke bewindspersonen;

en gaat over tot de orde van de dag.

Titel motie: **Vliegpact**

Indiener: Marten Porte e.a.
Woordvoerder: Bas Buise

Het D66 congres op zaterdag 6 oktober 2018 bijeen te Den Bosch,

constaterende dat:

- de Jonge Democraten samen met een brede groep politieke jongeren organisaties het Vliegpact hebben ondertekend;
- het kabinet een vliegtaks wil invoeren variërende tussen de €3,80 en €22,00 om reizigers stil te laten staan bij de negatieve effecten van vliegen op het milieu;

overwegende dat:

- de luchtvaartsector tot nu toe is ontkomen aan vrijwel alle maatregelen die de overheid voor het milieu genomen heeft;
- de luchtvaart een aanzienlijk deel van de mondiale broeikasgassen uitstoot veroorzaakt;
- onderzoeksbureau CE Delft heeft aangetoond dat het beoogde doel van de bovengenoemde vliegtaks onvoldoende behaald wordt;
- het kabinet de opbrengst van de vliegtaks als algemene inkomstenbron gebruikt en het geld dus niet wordt gebruikt om aangerichte milieuschade te compenseren;

verzoekt de Tweede Kamerfractie en de delegatie in het Europees Parlement:

- de inhoudelijke punten van het Vliegpact door te voeren, te weten:
  - belast de CO₂-uitstoot van elke vlucht om aangerichte milieuschade te herstellen en schonere vliegtuigen te bevorderen;
  - hef BTW op vliegtickets om een gelijk speelveld in de transportsector te creëren;
  - maak passagiers bewust van de milieu- en de maatschappelijke impact van vliegen, door te verplichten dat informatie over de CO₂-uitstoot van een vlucht inzichtelijk wordt gemaakt bij de aankoop van een vliegticket;
  - zorg ervoor dat de reistijd van internationale treinen wordt verkort, het reiscomfort wordt vergroot en de stiptheid wordt verbeterd;
  - werk voor de bovenstaande maatregelen samen met buurlanden en vorm een kopgroep van gelijkgestemde landen binnen de Europese Unie;

en gaat over tot de orde van de dag.

Titel motie: **Verbetering Pensioenen**

Indiener: Thema-afdeling Senioren & Samenleving
Woordvoerder: Abel Nijdam

Het D66 congres op zaterdag 6 oktober 2018 bijeen te Den Bosch,

constaterende dat:

- de regelgeving van het pensioenstelsel fors is aangepast, o.a. als reactie op de crisis uit 2008 en de vermogensproblemen bij de pensioenfondsen;
- impliciet is afgesproken dat het solidariteitsprincipe ook inhield dat de lage rendementen voor jongeren als gevolg van de dalende rente deels werd opgevangen door ouderen, terwijl tegelijkertijd door minder snel te korten solidariteit richting ouderen werd getoond;
- het kabinet in het regeerakkoord heeft aangegeven het pensioenstelsel te willen hervormen tot een meer persoonlijk pensioenvermogen met collectieve risicodeling waarbij ook de huidige doorsneesystematiek wordt afgeschaft;
- het congres op 28 januari 2017 de motie “Stop uitholling pensioenaanspraken” heeft aangenomen: een snelle invoering van een nieuw pensioenstelsel en aanpassing van de regelgeving is opportuun;
- de bestaande regelgeving gebaseerd is op een opeenstapeling van veronderstelde zekerheden die geleid hebben tot onevenwichtigheden t.a.v. premies en uitkeringen;
- recent o.a. door DNB is vastgesteld dat door premiedemping pensioenpremies niet kostendekkend zijn;
- binnen de SER nog steeds geen overeenstemming is bereikt over het nieuwe pensioenstelsel;

overwegende dat:

- het stelsel niet meer past bij de huidige arbeidsmarkt en dat al 13 jaar pensioenaanspraken nagenoeg niet zijn aangepast aan de inflatie;
- zonder aanpassingen in 2020 kortingen op de pensioenuitkeringen dreigen;
- de implementatie van het nieuwe pensioenstelsel nog een aantal jaren op zich zal laten wachten;

verzoekt de Tweede Kamerfractie:

- te blijven streven naar een nieuw pensioenstelsel zoals bedoeld in het regeerakkoord, zodat daarmee ook het perspectief van pensioenindexatie zal worden verbeterd;
- te bevorderen dat, indien een voorstel van de SER uitblijft, zoveel mogelijk onderdelen van het nieuwe pensioenstelsel zoals bedoeld in het regeerakkoord worden gerealiseerd, waaronder meer maatwerk, het afschaffen van de doorsneepremie, en ingezet wordt op een voor alle generaties evenwichtige verbetering van de indexeringsmogelijkheid in pensioenregelingen;

en gaat over tot de orde van de dag.

Titel motie: **Stop Sluipmoordenaar Suiker**

Indiener: Vincent van Roon e.a.
Woordvoerder: Vincent van Roon

Het D66 congres op zaterdag 6 oktober 2018 bijeen te Den Bosch,

constaterende dat:

- het aantal Nederlanders met overgewicht of obesitas al jaren stijgt en het aantal Nederlanders met diabetes de afgelopen 20 jaar zelfs verdubbeld is;
- deze stijging van overgewicht en obesitas onder jongeren is opgelopen - tot 13,4% in 2017;
- een aanzienlijke belasting op frisdrank volgens de WHO significante gezondheidsvoordelen met zich meebrengt;
- personen met lagere inkomens buitenproportioneel vaak diabetes ontwikkelen;

overwegende dat:

- de overheid een eerlijk speelveld moet faciliteren om mensen in staat te stellen gezonde keuzes te kunnen maken;
- de maatschappelijke kosten van de gezondheidseffecten van overgewicht en obesitas enorm zijn;
- het kabinet van plan is om de verbruiksbelasting op suikervrije dranken te schrappen, maar dit slechts een bescheiden prijsdaling van enkele 'gezonde' producten oplevert;
- uit Britse ervaring blijkt dat een dergelijke belasting vrijwel direct invloed heeft op de suikerconsumptie, mede doordat fabrikanten minder suiker gebruiken;
- nu de tijd is om het tij te keren om te voorkomen dat straks een generatie jongeren de dupe wordt van voorkombare gezondheidsproblemen;

roept de Tweede Kamerfractie op:

- het percentage overgewicht onder jongeren de komende jaren kritisch te blijven volgen;
- zich uiterlijk 2022 in te zetten voor een algemene belasting op suiker, indien het overgewicht onder minderjarigen voor die tijd niet is afgenomen tot onder de 10%;
- de opbrengsten van deze belasting te gebruiken om de mogelijkheden tot het kiezen voor een gezonde levensstijl voor alle inkomensgroepen te bevorderen;
- er zorg voor te dragen dat dit geen onevenredige lastenverzwaring betekent;

en gaat over tot de orde van de dag.